

Vári Fábán László
(1951, Tiszaujlak) író, költő,
műfordító, folklorista,
Babérkoszorú díjas

Vári Fábán László

Húsvétjaink

Megölték! Megölték! – siratja a vadgalamb azóta is, egyfolytában az ember Fiát. Elsírta magát azon a nagypénteki reggelen a mimózalelkű gyermek is, de hamarosan rátalált a vigasztalás. Fel fog támadni az Úrjézus, hamarosan itt a Húsvét – hallhatta szavahihető felnőttek szavát, s a hír megerősítéseként édesanyja félrevonva, versre kezdte tanítani. – „Én kis múzsa, gyenge rózsa, nem járok még iskolába”. Na, mondjad utánam. – Anyu, de mi az, hogy múzsa? – kérdi a gyerek. – Ne törődj vele, csak mondjad utánam. – S ő engedelmesen ismétli: – „Mégis tudom azt a rigmust, ma támadt fel az Úrjézus.”

A házban nagy a sürgés. A vándlingban két nyakaszegett tyúkra esik tekintete. Amikor ráöntik a forró vizet, nehéz, émelyítő szaggal telik meg a konyha. Gyomra a levegőre kényszeríti, meg itt amúgy is csak útjában van a felnőtteknek. Az udvar hátsó részén füstöl a kemence, de annál sokkal érdekesebb, hogy a ház előtt összeverődött kisfiúk emelkedett hangulatban fogadkoznak, hogy hány hímet is fognak a locsolkodással összeszedni. Otthon ő is megkapja az ibolyavizes kisüveget. Apja arra tanítja, hogy locsoláskor kissé be kell fogni a száját, mert másként hamar elfogy. S elérkezik a Feltámadás napja. A házak lakói megindulnak a harangok szavára. A két katolikus templom előtt minden jóval megrakott, hímzett kendőkkel takart kosarak várnak a szentelésre. Ha megtörtént, sugárzó arccal emeli fel mindenki a magáét, s indulnak haza, hogy a böjti napok után áhítattal szegjék meg a pászkat, a sonkát, vegyék magukhoz a megérdemelt boros poharat. Húsvét hétfőjének reggelén

hímes tojások lefejtett héja jelöli a locsolkodó fiúcskák útját. A repedt héjú piros tojást nem muszáj hazavinni, útközben is jó étvággal megehető. De hát mennyit lehet abból enni? Negyednap az ünnepi, bőséges maradékból nagymama nagy adag rakott krumplit készít. Ha jut bele a húsvéti főtt kolbászból is, még jobb ízzel fogyasztható.

Évek múltával már a süldő legénykéek karéjában, hétfő délután kezdődik a locsolódás. Nagypapa figyelmezteti: – Ha borral vagy másval kinnél, ne igyál sokat. Vigyorgásig lehet, okádásig csúnya dolog lenne. – Ekkor még nem is sejti, milyen nehéz azt megtartani, de egy kislányra gondolva, akit először készül otthonában meglátogatni, tartható az intelem. Amikor a szobában egymással szemközt ülnek, torokba tolt szívvel csak annyit kérdez tőle, hogy az a nagyobb fiú, aki az iskolában gyakran legyeskedik körülötte, volt-e már locsolódni? – Ó, az ne is jöjjön – feleli a szép szalagos hajú, s ettől megnyugszik valamelyest a fiú zaklatott lelke...

Majd fél évszázaddal később, amikor a rendszert váltott, lelkifurdalástól szédelgő Közép-Európa a feltámadás ünnepére készül, Budapestről hazafelé tartva, barátaitól búcsúzokodva megkérdezi: – Ti hogyan fogadjátok majd az ünnepet? – Lemegyünk a kis vidéki telkünkre, ott húsvétolunk – mondja a feleség. – Az a kis Pilis-széli telek ismerős. Réges-régi, revesedő faházikó áll a közepén. A tavaszi-nyári kerti munkák, vagy szüret idején akár éjszakára is meg lehet húzódni benne, a fák árnyas alja szalonnasütésre egészen kiváló, de hogy a keresztény világ legjelentősebb ünnepét itt töltse egy

nem teljesen hitetlen, értelmiségi család, ahhoz ez a hely méltatlan. – Igen, az bizonyára nagyon jó pihenés lesz – feleli mégis arcára erőltetett mosollyal, miközben lelkében hirtelen támadt forgószél rombol, s ki is veti ki belőle az oktalan kérdést: – És ha itthon maradnátok, a szép tágas pesti lakásban nem lenne jobb? – Azt már nem! – feleli ingerülten a ház asszonya. Majd jönnek csapatostól, becsöngetnek a mindenféle gyerekek, felnőttek, hogy locsolkodjanak, aztán meg csak a pénzt várják. – Az utazni készülő elkomorodva bólint. Akár igaza is lehet az asszonynak, valóban nem veti fel ezt a családot a jómód. De hogy idáig jutott a világ, azt nem könnyű feldolgozni.

Hazatérve aztán, családjában körében rátalál a nyugalom. Isten vidéki hajlékát megtöltik a máskor lótotó-futó, ám a jeles alkalomra megpihenő, ünneplőt öltött emberek. A nagyéneket még magasra emelt tekintettel fújják, de az igehirdetés alatt mélyen meghajtják fejüket. Egészséges büntudat lesz rajtuk úrrá, s ebben az állapotban készülnek az Úr testének és vérének befogadására, várnak alázattal a feltámadott Krisztustól nekik is kijáró feloldozásra...

Húsvét közeleg ismét. Áprilisnak eszébe sem jut most bolondozni, az alkalomhoz illő méltósággal ragyog. Aminek zöldülnie kell, az levelet bont, a virágok rendelt idejük szerint nyílnak, de valami még sincs rendben. Vírus öfelsége takarításba kezdett, s a közterületek Kárpát-medence szerte kiürültek. Sajtóhír teszi szóvá, hogy Beregszászban a kóbor kutyák is eltűntek az utcákról, de az még csak hagyján. Mumbai, Bukarest, Budapest, Róma, Párizs és New York utcái szintén konganak, mintha valami intelligens, zajtalan és felmérhetetlen kimenetelű atomháború ereszkedett volna az

emberiségre. A gyengék félelme és a bátrabbak bizonytalansága alakítja most a napokat, teszi rapszodikussá a megszokott életritmusokat. Ki képes erre a helyzetre cáfolhatatlan magyarázatot adni? Pilinszkynek lehetnének rá méltó szavai, de ahogy cigarettája füstjét, az ő rendkívüli értelmét-lényét is rég magába fogadta az egyetemes szellemvilág. Hát akkor hová forduljon az ember?

„Ne féljete!” Valamikor – a „legragadozóbb hatalom” regnálása idején – ezzel a bibliai tanáccsal erősítette a keresztény világot II. János Pál, a Szent. Rendben van, Uram, nem félek. De ha kilépek az utcára, s ott véletlenül elköhíntem magam, miért áll meg mindjárt a legközelebbi járókelő, miért szikrázik felém gyanakvó szeme? Tudom: ő a tanács ellenére fél. Ha családom férfi tagjaival találkozom, nagy elővigyázattal csak öklünket érintjük össze. Nyugtass meg, Istenem: az egymás felé nyújtott kezek együttes hossza, ugye kitesz másfél métert? Mert többek között erre intenek a tanult, védelmünkre rendelt, fehér köpenyes an-

gyalok, miközben – tudjuk – ők is telítettek a félelemmel. Ha nem így lenne, nem lehetnének felelősségük teljes tudatában, de mert embertársaik gyógyítására tettek esküt, az ő arcukat messze elkerüli a remegés. Tudnunk illene: ők egy kaszttal fölöttünk valók, s erejüket jórészt annak hitéből merítik, akinek most a feltámadását várjuk. Várjuk, mert azt a bizonyos rigmust vétek lenne elfeledni. Ha ezzel egyetértünk, ne keseregjünk többé. Emelje fejét bennünk a remény, és mosolyogjunk egymásra – akár az arckötő alól is.

Kun Éva: Fényünnep